REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.

RECLAME pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.

Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.

Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 21. Braşov, Vinerĭ 28 Ianuarie (9 Februarie). 1900.

Anglia şi rĕsboiul.

Guvernul engles a reportat în parlament o victoriă mai mare decât s'ar fi aşteptat, respingêndu-se cu o majoritate de peste două sute voturĭ propunerea lordului Fitzmaurice. Acesta cerea ca camera comunelor sĕ-şĭ esprime părerea de rĕu asupra lipsei de prevedere şi de capacitate, ce a dovedit'o guvernul în conducerea afacerilor africane dela 1895 încóce, precum şi în pregătirea rĕsboiului actual.

S'a dis, că propunerea lui Fitzmaurice a fost îndreptată mai mult în contra ministrului coloniilor Chamberlain, autorul intelectual al tuturor celor ce s'au petrecut de câţĭ-va anĭ în raporturile cu republicele sud-africane.

Ministrul coloniilor, care a stăruit mai mult pentru rĕsboiŭ, a scăpat însĕ deocamdată tefer de urmările marei rĕspunderĭ, ce a luat'o asupră şĭ. El nu numai că n'a fost silit a-se retrage, cum credeau mulţĭ în ajunul întrunirii parlamentului, dér a ţinut chiar un discurs, în care a desfăşurat o suverană consciinţă de sine, luând în apĕrare politica sa rĕsboinică. A şi avut un succes mare oratoric în apĕrarea guvernului contra atacurilor oposiţiei, şi a fost aplaudat repeţit din partea ministerialilor, — aşa de pildă, când a dis cu emfasă, că predominarea Angliei în Africa de sud însémnă stabilirea egalităţii pentru albĭ şi a dreptăţii pentru rassele negre; apoi când a esclamat, că în puţine sĕptemânĭ 200,000 de soldaţĭ englesĭ vor sta în Africa de sud şi că naţiunea nu se va retrage dela nicĭ o jertfă, ce se va crede de lipsă pentru succes.

Ei bine, Chamberlain şi soţii sĕi dela guvern au reuşit a câştiga o mare majoritate în contra propunerii lordului Fitzmaurice. Ce şanse le va oferi însĕ continuarea rĕsboiului?

In privinţa acésta sunt fórte interesante părerile, ce şi-le-a dat într'o convorbire publicată în „Neue Freie Presse“ consilierul de stat rusesc Bloch, autorul renumitei cărţĭ asupra rĕsboiului, care se dice a deşteptat în Ţarul Nicolae al II-lea ideia unei conferenţe de pace.

Bloch dise între altele, că nu crede, că rĕsboiul din Africa de sud se va puté sfîrşi curênd, nicĭ chiar atuncĭ când Anglia ar face tóte sforţările de a trimite cât maĭ multe trupe pe câmpul de luptă. Ca Englesii sĕ opereze cu masse colosale de trupe, nu crede a fi cu putinţă, şi acésta din causă, că nu e cu putinţă a hrăni trupe în masse marĭ. Cu cât se vor depărta mai mult de litoral, cu atât mai grea va fi nutrirea lor. La acésta se maadauge, că Burii carĭ sunt bunĭ vênătorĭ, dér n'au disciplina de foc militar, continuând rĕsboiul mai lung timp vor învĕţa-o şi acésta şi artileria lor va învĕţa sĕ pusce din ce în ce mai bine.

Burul va deveni prin rĕsboiŭ soldat adevĕrat, şi acésta, pe lângă calităţile lui eminente cunoscênd terenul, avênd puţine trebuinţe şi suportând uşor tóte strapaţele, va întări puterea lui morală, care valoréză mai mult ca cea mai bună disciplină. Şansele Englesilor vor devenì tot mai rele, vor trebuì sĕ se lupte pentru fiă-care pălmac de pământ şi de un atac mare nicĭ că va puté fi vorba. Acésta hărţuélă va puté sĕ dureze chiar anĭ întregĭ. Décă rĕsboiul va dura numai un an, Anglia póte pierde, dimpreună cu răniţii şi bolnavii 80—100,000 de ómenĭ. Astădĭ Anglia pretinde, că prestigiul ei cere sĕ înfrângă republicele africane. Atuncĭ însĕ ea va fi silită sĕ şĭ ia refugiu la un tribunal de arbitri, tocmai ea, care mai mult a agitat în contra operei conferenţei de pace dela Haga.

Părerea acésta a consilierului rus póte sĕ fiă ceva prea rea pentru situaţia Angliei în rĕsboiul de faţă. Dér nimenĭ nu va dice, că nu ar fi motivată prin evenimentele petrecute până în momentul de faţă. D-l de Bloch crede, că tocmai rĕsboiul anglo-bur va contribui mai mult la isbânda ideii de pace pentru care s'a întrunit conferenţa din Haga. El va fi o învĕţătură pentru celelalte popóre, ca sĕ cunóscă, că interesul cel mai vital al unui popor este tocmai de-a evita rĕsboiul în orĭ-ce împrejurărĭ.

De ar fi aşa, nu s'ar fi vĕrsat de géba atâta sânge pe continentul african.

Conferenţa din Viena. Marţĭ s'a ţinut a doua şedinţă a conferenţei de împăcare. S'au discutat esclusiv *afacerile morave.* Din partea guvernului au asistat miniştrii *Koerber*, *Spens-Boden* şi *Rezek.* Inainte de tóte s'au desbătut în general raporturile de naţionalitate din Moravia şi s'a accentuat din tóte părţile necesitatea înţelegerii asupra cestiunilor de litigiu în interesul păcii.

După un schimb mai lung de idei; conferenţa a decis, ca în şedinţa viitóre sĕ încépă desbaterea în merit asupra regulării limbii oficiale de stat şi a autorităţilor autonome din Moravia. In decursul consultărilor s'a dat în general espresiune dorinţei, de a-se convoca cât mai curênd comisiunea permanentă, respective sub-comisiunea alésă de dieta Moraviei; ca sĕ delibereze urgent asupra obiectelor, ce i-se vor înainta.

Ce va fi cu „Reichsrath-ul“. Foile din Viena asigură, că „Reichsrath“-ul va fi convocat între 15—20 a. c. aşa că conferenţa de înţelegere va continua consfătuirile sale şi după conchiămarea parlamentului. Se dice, că se va propune „Reichsrath“-ului înainte de tóte proiectul de lege privitor la contingentul recruţilor, după care se va pune la ordinea dilei alegerea în delegaţiunĭ.

Din Lemberg se anunţă însĕ, că se fac deja de pe acum pregătirĭ pentru o eventuală disolvare a „Reichsrath“-ului. Foile polone spun, că căpitanii districtualĭ au primit deja avisul de a lua cu cea mai mare grabă mĕsurĭ necesare pentru esecutarea de alegerĭ nouĕ generale, aşa ,ca acestea sĕ se pótă face în timp de trei sĕptĕmânĭ, după o eventuală disolvare a camerei deputaţilor.

Congresul catolic pentru atonomiă a ţinut alaltăerĭ a cincia şedinţă. Presidéză contele Szapary. Primul orator *Szinnyei-Mersze* părtinesce proiectul majorităţii. Indată după el *Mladoniczky* se ridică în apĕrarea proiectului minorităţii şi atacă energic direcţia politică esistentă de 30 de anĭ, care a dat dreptur tuturor confesiunilor, afară de biserica catolică. — *Pozsgay* a cerut, ca fondurile şi fundaţiunile catolice sĕ fiă date autonomiei şi acésta sĕ aibă influenţă asupra numirilor de archierei şi asupra şcólelor. Se declară pentru proiectul minorităţii. — Vorbesce şi contele *Apponyi*, care arată la început, că adevĕratul liberalism trebue sĕ pretindă autonomia. Eötvös şi Deak nu numai că au părtinit autonomia, dér înşi-şĭ au iniţiat'o. Arată, că autonomia nu este necesară numai din punct de vedere al egalei îndreptăţirĭ a catolicilor, ci şi din punct de vedere al *statului maghiar.* Urgitéză organisarea catolicilor din Ungaria *în serviciul scopurilor naţionale maghiare* şi al *unităţii naţiunei maghiare.* Apponyi părtinesce propunerea lui Horanszky. Mai vorbesc doi oratorĭ, unul pentru altul contra proiectului majorităţii.

Szell la Viena. Din Viena se anunţă, că ministru-preşedinte Coloman Szell a sosit alaltăerĭ după amiadĭ acolo şi a avut o

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

(9)

Din etiologia poporală română.

— Urmare. —

C. Onomatomorfose.

Onomatomorfose séu *legende etimologice* sunt tóte acele naraţiunĭ etiologice, carĭ caută sĕ esplice pe cale etimologică originea *numelui* séu *numirei* diferitelor obiecte şi vietăţĭ.

Tipică în privinţa acésta e tradiţiunea *descălecatului Moldovei*, aşa precum ni-s'a conservat la cronicarĭ.

Cronicarii*) povestesc în următorul chip descălecarea Moldovei. *Ureche* spune că: „după multă vreme, când feciorii cei de domn din munţii unguresci, pogorând după vênat, au nimerit la apa Moldovei, vĕdênd locurĭ desfĕtate, cu câmpii deschise, cu pădurĭ dese şi cu ape curgĕtóre, îndrăgini locul, au tras pe ai sĕi dela Maramureş şi pe alţii au îndemnat de au venit şi au descălecat întâiŭ sub munte, mai apoi înmulţindu-se şi crescênd înainte, nu numai apa Moldovei şi Siretul le-au fost hotar, ci până la Nistru şi până la mare s'au lăţit“.

Nicolae Costin înfloresce acéstă întêmplare cu o serie întrégă de basme etimologice. El spune că „sĕ se fi îndemnat Dragoş cu óre-câţĭ-va de ai sĕi din Maramureş şi au venit peste munţĭ în chip de vânătóre şi au găsit o *fiară*[1]), şi gonindu-o cu dulăi până la apa Moldova şi obosită fiind fiara, au prins'o în apa Moldovei la lacul unde se chiamă *Bourenĭ. Pus'au şi în pecetea domniei ţĕrei cap de bour, ce se vede până astădĭ.* Eşit-au mai la câmp acei vênătorĭ şi au nimerit la locul unde este acum mănăstirea *Eţcanii* şi acolo era prisacă cu stupĭ, şi era la acei stupĭ un Rusneac anume *Eţco*, şi întrebându-l, ce om este de traesce în loc pustiu, şi cine stăpânesce locurile acele, el a rĕspuns, că un Rusneac din ţéra leşéscă. *Ér apei Moldovei, unde au ucis fiara, pe numele unei ţince (căţele), ce o numea Molda*, care de multă gonă ajungênd la apă unde au ucis fiara, au crăpat de apă, limbind multă, *s'au numit Moldova apa Moldovei pe numele Moldei*“.

Miron Costin reproduce aceeaşĭ povestire în poema sa polonă, adăugênd, că colonia moşului Eţco devenì apoi Suceava, care nume îl esplică el prin aceea, că ar fi fost dat de nisce *cojocarĭ ungurĭ*, căcĭ cojocarul pe ungeresce s'ar numi *soci* (szöcs)*).

Bourenii dela *bourul* ucis de Dragoş, *Eţcani* dela Rusneacul *Eţco*, *Moldova* dela *Molda*, şi în fine şi *Suceava* dela ungurescul „*Szocs*“; tóte acestea nu sunt decât nisce derivaţiunĭ etiologice proprii legendelor etimologice poporale, deşi derivaţiunea Sucevei póte fi considerată ca proprie lui Miron Costin, decĭ de provenienţă savantă.

Caracteristică dintre legendele etimologice e una din multele variante ale metamorfoselor *raţei*, după care raţa, după ce a fost transformată în pasĕre, şi-a primit numele de „*raţă*“ dela cuvêntul „*radă*“.

Legenda ne spune, că Ileana, frumósa fiică a unei vĕduve sĕrace, ajungênd în prinsórea unui căpitan de hoţĭ, ca sĕ scape din situaţiunea sa neplăcută, a rugat pe o babă, sĕ-i dea mână de ajutor, şi atuncĭ frecându-se cu buruenile primite s'a prefăcut în pasere.

„Pasĕrea aceea era fórte grasă şi când mergea, de grasă ce era, numai sĕ legăna, pentru-că aşa a fost ea, şi când era fată.

Ómenii, ce din când în când treceau pe acolo, vĕdêndu-o, că se leagănă în tóte părţile, diceau:

— Pasĕrei acesteia îi trebue *raze**)*, ca sĕ nu se rĕstórne dintr'o parte într'alta.

De-aicĭ apoi, dela acéstă dicală vine, că se cheamă pasĕrea acésta *raţă*, pentru-că fiind dintru început fórte grasă, îi trebuiau *raze.***)

Intréga legendă decĭ sĕ baséză pe *etimologisare poporală*, pe derivaţiunea cuvêntului „raţă“ din „rază“.

In chipul acesta la clasa onomatomorfoselor vom distinge două grupe de legende etiologice:

a) legende etimologice *directe*, pornind de-a dreptul dintr'un nume esistent s'au închipuit; aşa e Boureni din bour; şi

b) legende etimologice *indirecte*, întrucât cuvêntul în jurul căruia e grupată întréga legendă, e trecut mai întâiŭ prin procesul etimologisării poporale; aşa e raţă din rază.

(Va urma.)

Nicolae Sulică

---

*) Comp. Xenopol, Ist. Rom., II, pg. 36—37.

[1]) [illegible] (zimbrul).

*) Arh. ist., 1, p. 106.

*) proptele.

**) Marian, Ornitologia II, 392—393.

audiență la Majestatea Sa. Călĕtoria acésta a lui Szell s'a întêmplat cu totul pe neașteptate, drept aceea un șir întreg de combinațiunĭ se fac asupra ei. Unii o aduc în legătură cu reconstruirea ministeriului, adecă cu apropiata numire a unui ministeriu de interne; alții însĕ cred, că Szell ar fi mers la Viena pentru a-șĭ da părerea asupra importantei reforme militare. Versiunea din urmă se comentéză mai mult.

Legea pentru renta șcólelor din Brașov. Camera română a admis în secțiunĭ proiectul de lege depus de d-l *Take Ionescu*, prin care se capitaliséză suma de 38,600 de lei anual pentru șcólele române din Brașov și se aprobă creditul de 115,000 de lei pentru despăgubirea șcólelor de neplata rentei pe timp de trei anĭ.

Raportor al legei a fost ales d-l Barbu Ștef. *Delavrancea*.

Ugron despre autonomia catolică.

Scim, că membrul congresului catolic pentru autonomiă, Gabriel *Ugron*, a ținut în ședința dela 5 Februarie n. a congresului un discurs fulminant. Remarcabile sunt mai ales acele părțĭ ale discursului, în carĭ Ugron a vorbit despre *organisarea autonomiei după diecese*, despre *șcóle* și despre *fondurĭ și fundațiunĭ*. Ĕtă ce părerĭ a desfășurat Ugron cu privire la cestiunile acestea:

Conducerea vieții bisericescĭ, dise el, e depusă în mâna episcopilor și nu se póte închipui autonomiă în biserică afară de cea construită pe diecese și pe districtele acestora. Sinodul din Trident ordonă, ca episcopii sĕ țină în fiă-care an sinóde și arată, cine sĕ ia parte oficios la acele sinóde, adecă nu numai bisericanĭ, ci și mirenĭ. Tot acésta se cuprinde și în legile ungurescĭ. Regele Coloman a dispus sĕ se țină în fiă-care an câte două sinóde, Ferdinand I a dispus ținerea de sinóde, la care sĕ participe protopopĭ, preoțĭ, învĕțătorĭ și nobilĭ, precum și representanții orașelor libere.

Acésta nu înséмnă altceva, decât că biserica catolică posedă în organismul ei autonomiă după diecese, ea are sĕ țină sinóde în care se desbat afacerile bisericei.... Sinodul din Sabolciŭ ținut la 1090 a devenit remarcabil prin aceea, că a declarat de sfânt pe primul rege Stefan, și numai mai târdiu s'a întêmplat, că și Roma l'a recunoscut de Sfânt. Acésta dovedesce, că prin secolĭ s'a orînduit, ca episcopii sĕ țină Sinóde, la carĭ sĕ nu participe numai bisericanii, ci și laicii; și mai dovedesce, că deja pe atuncĭ se punea mare preț pe desvoltarea vieții autonomice.

Organisarea autonomiei după diecese este atât, cât autonomia însașĭ. O adunare autonomică generală, care se ocupă numai cu lucrurĭ mai înalte, care nu prea cunósce raporturile teritoriale și locale, face imposibil, ca pe un teritoriu ca acela al Ungariei, sĕ se validiteze interesele locale acolo unde trebue. Inteligența catolică maghiară nu póte fi întrunită în o adunare universală generală cu succes. Așa-dér, décă voim sĕ organisăm inteligența catolică maghiară, décă vrem sĕ promovăm cu tot devotamentul causele fiă-cărei diecese, asta nu se va puté face altfel, decât prin concentrarea mirenilor dintr'o diecesă în jurul episcopului lor. O autonomiă organisată numai pe păturile de sus și inferióre, nu-i capabilă a desfășura putere. Dela păturile inferióre nu poțĭ merge direct la cele superióre, decât atuncĭ când și clasa de mijloc va fi organisată.

Minoritatea congresului reclamă mai departe *scólele* pentru organismul autonomic. Noi nu putem da causa învĕțămêntului pe mâna statului. Asta ar mai merge, décă statul n'ar avé scólele lui proprii; dér fiind-că le are, nu póte pretinde dela noi sĕ dăm din mână libertatea, ce o au alții, căcĭ fără de libertate nu esistă emulațiune, ér décă statul emuléză prin scólele lui medii cu noi, atuncĭ fiă atât de grațios și sĕ lase scólele nóstre pe mâna nóstră, ca sĕ putem introduce în eie spiritul catolic.... Nu putem suferi, ca în scólele catolice sĕ fiă introduse scopurĭ politice și a-se cresce și desvolta în ele o sucrescentă contra catolicilor. In evul mediu jurisconsulții au scos din instituțiunile justiniane tóte teoriile tiraniei și le-au aruncat, ca un tesaur al potestății, la piciórele regilor și principilor, pentru-ca din aceea sciință a dreptului sĕ se făurescă pe vécurĭ întregĭ cătușĭ de aur pentru Europa întrégă.

Ugron vorbesce apoi despre *fondurĭ și fundațiunĭ*. Sunt teritorii uriașe acele, pe carĭ le administréză guvernul pe lângă un slab control, și le folosesce spre scopurile sale politice. Averile acestea sunt în mare parte catolice. Oratorul reclamă aceste averĭ în numele libertății publice din Ungaria, ele trebue scóse din mânile guvernului și date destinațiunei lor, pentru-că fondurile și fundațiunile amintite n'au fost dăruite de regii Ungariei, ca sĕ devină recompense pentru cortesĭ, ci sĕ promoveze scopurile bisericei catolice.

La finea discursului sĕu Ugron reclamă pentru autonomiă dreptul de a influința la alegerile respective numirile de episcopĭ. El se provocă la metropolia română unită de Alba-Iulia, care alege metropolițĭ, apoi la catolicii ardelenĭ, carĭ până la 1818 au candidat câte trei persóne, dér de atuncĭ sunt despoiațĭ de acest drept.

„Nu pot crede — dice oratorul — că décă vom lămuri pe Prea Sânția Sa papa, că legea Ungariei ordonă și Sinodul din Trident dispune, ca diecesele episcopescĭ sĕ țină sinóde cu mirenii — ne va refusa și nu va da binecuvêntarea lui. El se va convinge, că realisarea acestei autonomii este atât de necesară pentru susținerea și desvoltarea vieții nóstre bisericescĭ, pe cât de necesară e autonomia bisericei americane și a altor bisericĭ, ca cea greco-catolică“ etc.

Alegerea de primar în Praga. De repețite-orĭ s'a făcut alegere de primar al capitalei boeme, dér nu s'a dobêndit nicĭ un resultat, fiind-că cei doi candidațĭ, primarul de până acuma *Dr. Podlipny* și locțiitorul de primar *Dr. Srb*, n'au întrunit nicĭ unul majoritatea absolută. Lupta a decurs între Cehii tinerĭ și Cehii bĕtrânĭ, căcĭ Podlipny e unul din fruntașii Cehilor tinerĭ, pe când Dr. Srb e candidatul Cehilor bĕtrânĭ.

Abia la alegerea de Lunĭ s'a ajuns la un resultat și și acesta în nisce împrejurărĭ deosebite. In diua acésta au votat 85 consilierĭ comunalĭ. Dr. Podlipny a primit 41, ér Dr. Srb 43 voturĭ. Președiutele a făcut atuncĭ următórea declarare: „Basându-mĕ pe procederea analógă a d-lui locțiitor de primar Dr. Podlipny cu ocasiunea alegerei de primar dela 23 Dec. 1896, care atuncĭ a declarat, că fiind 87 de față, majoritatea absolută e de 44, declar, că — după ce astădĭ sunt de față 85 membri — majoritatea absolută e de 43, și așa Dr. Srb este ales primar“.

Publicul de pe galerii, care era pe partea lui Podlipny a isbucnit în strigărĭ de reprobare, ér lui Podlipny i-a făcut ovațiunĭ. Intre consilierii comunalĭ de ambele partide a fost un schimb de vorbe fórte agitat. Membrii cehĭ tinerĭ îndată după ședință s'au întrunit și au decis sĕ nu priméscă nicĭ un post salarisat la comună. Dr. Podlipny, ducêndu-se acasă, a fost însoțit de-o mulțime de popor, care i-a făcut ovațiunĭ sgomotóse până la locuința sa. Se crede, că Dr. Srb nu va primi alegerea și Cehii tinerĭ totușĭ vor reeși a pune érășĭ pe Podlipny în funcțiunea de primar.

Tripla alianță.

Foile englese, după cum am semnalat și ierĭ, se ocupă viu cu afacerile *triplei alianțe*. Ele își dau silința a dovedi, că între singuraticii membri ai alianței s'a sguduit încrederea și acum se urméză negocierĭ între ei pentru modificarea eventuală a tratatului de alianță.

Combinațiunile foilor englese sunt, ce i drept, cam cutezate, dér cu tóte acestea nu sunt absolut lipsite de orĭ-ce basă. Asta o arată împrejurarea, că — după cum am vĕdut — diarele englese desmint oficios scirea, că s'ar urma negocierĭ între guvernele celor trei puterĭ cu scop de a-se reînoi alianța. Prin desmințirea acésta se recunósce implicit, că de fapt decurg tratărĭ, despre al căror caracter însĕ tac oficiósele.

Cea mai cutezată din combinațiunile foilor englese este fără îndoială aceea a lui „*Globe*“, care profețesce cederea alianței și dice între altele:

„Tripla alianță a durat destul. Ea slăbesce din dĭ în dĭ, deóre-ce raporturile puterilor aliate s'au schimbat mult și se schimbă într'una. In *Italia* au rĕmas stările vechi, dér în *Austria* și *Germania* s'au întêmplat schimbărĭ esențiale. In urma certelor naționale austriace, Austro-Ungaria a devenit un aliat nesigur. Și în Germania s'au schimbat lucrurile. Imperiul german nu se mai mulțumesce, ca se fiă primul stat în Europa centrală, el tinde la domniă universală. Viséză despre o flotă puternică și despre colonii nemĕsurate; c'un cuvênt despre o *Mare-Germaniă*. In nisuința acésta a lui, fórte puțin póte spera dela Austro-Ungaria. Impĕratul Wilhelm nu va rupe acum alianța, ci aștéptă până când crisa austriacă va lua caracter acut și până când Germanii austriacĭ vor cere înși-șĭ sĕ-i încorporeze în imperiul german. Germania sa pregătesce din greu la eventualitatea acésta“.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Planurile Englesilor.

Scirile despre o nouă înaintare a lui *Buller* spre Ladysmith sunt desmințite și acum de mai multe telegrame, ér ministeriul de rĕsboiŭ din Londra publică din nou, că despre mișcarea lui Buller n'are nicĭ o cunoscință. Tot acésta o telegrafézĕ și lord *Roberts* din Cape-Town.

In Natal ar fi așa-dér deocamdată totul liniștit. Nu sosesc scirĭ nicĭ dela Vest, din Mafeking și Kimbeley.

Numai din Capland sosesc scirĭ, carĭ arată, că acolo sunt în pregătire evenimente seriόse. Comandantul engles de brigadă *Brabant* a adresat dilele trecute o vorbire trupelor, în care a dis între altele:

„In fine a sosit timpul faptelor. Mâne vom pleca și sper, că nu mĕ voiŭ reîntórce fără de a nu fi împlinit problema, ce mi-s'a dat de Roberts, dér pe care *acum n'o pot descoperi încă*“.

„Problema“ de care a făcut amintire Brabant abia décă póte fi alta, decât aceea, că generalii *French*, *Gatacre* și *Kely Kenny*, comandantul nou sositului corp de armată engles (al 6-lea), vor ocupa cu puterĭ unite Norvalspont de pe malul rîului Oranje, cheia drumului ce duce la Bloemfontein. Dela Norvalspont vor învada apoi în statul Oranje.

Sĕ nu uităm însĕ, că din jos de Norvalspont stă *Colesberg*, ér pe colinele din jur sunt postațĭ 20,000 de Burĭ, carĭ țin calea Englesilor. O telegramă a agenției „Reuter“ dice, că Burii ar fi împresurațĭ la Colesberg, altă telegramă însĕ spune dimpotrivă, că Burii au împresurat și au închis acolo pe Englesĭ. Ba o telegramă din Pretoria asigură, că *French* a fost bătut de Burĭ la Colesberg.

O proclamațiă a lui Roberts.

Din *Cape-Town* se anunță, că lord *Roberts* a dat o proclamațiă în care asigură pe Burĭ, că Englesii nu se pórtă cu dușmăniă față de ei, și 'i provócă sĕ depună armele și sĕ deserteze, căcĭ Englesii le vor garanta scutul averii private.

Schimb de note diplomatice.

Președinții *Krüger* și *Steyn* au trimis în 3 l. c. o notă lui lord Roberts, protestând contra dĕrîmării caselor și a nimicirii proprietății. *Roberts* a rĕspuns, că plângerile nu sunt categorice și n'au basă. El regretă, că trupele celor două republice „pĕcătuesc contra obiceiurilor de rĕsboiŭ a națiunilor civilisate,“ mai ales prin aceea, că în districtele în care au străbătut, au isgonit pe supușii fără scut ai [illegible]inei Victoria. „Este o încercare barbară a voi sĕ silescĭ pe supușii reginei la luptă contra propriei lor patrii.“

Chamberlain despre rĕsboiŭ.

In ședința de alaltăerĭ nóptea a camerei comunelor din Londra, ministrul coloniilor *Chamberlain* a rostit discursul de mult așteptat în tóte părțile, asupra rĕsboiului.

Chamberlain a combătut declararea lui *Harcourt*, care a numit rĕsboiul actual o *imoralitate*. Fără îndoială, că situația e seriósă — dise Chamberlain — dér cu tóte acestea țéra nu se află în pericul. Cestiunile de litigiu între Burĭ și Englesĭ sunt de natură technică. Cérta cu Transvaalul nu este opera guvernului engles, ea a isvorît din natura raporturilor și din marea diferență de caracter, moravurĭ și cultură a Burilor și Englesilor.

Burii au nisuit la *liberarea lor* de sub suzeranitatea englesă. Trăsătura cea mai seriósă a situațiunei a fost nemulțumirea, ce mereu se rĕspândia în sînul poporațiunei avisate a trăi în amiciță. Noi însĕ am sperat la pace și asta este causa, că pregătirile de rĕsboiŭ n'au fost suficiente. Acest rĕsboiŭ este *drept*, *îndreptățit* și *necesar* (?) S'au făcut greșelĭ și guvernul va sci sĕ sufere criticile, ce i-se aduc. Până când însĕ se va face o lămurire, noi trebue sĕ ne dăm silința a ajuta greșelilor. Peste câte-va sĕptĕmânĭ *vom avé în Africa sudică 100,000 de ómenĭ*. Nu este jertfă, pe care națiunea n'ar fi înduplecată a-o aduce și pe care noi n'am fi gata a-o pretinde, décă credem a fi necesară în interesul isbândei. Pot sĕ declar în numele guvernului: „pe cât se póte, *nu va fi o a doua Majuba*“. Cu consimțĕmêntul nostru, Burii nicĭ-odată nu vor ridica cetate în Africa, din care póte sĕ isvorască nemulțămirea și ura de rassă. Burii nicĭ-odată nu trebue lăsațĭ sĕ tracteze cu Englesii ca cu o rassă subordonată.

*

Fiind întrebat, décă este adevĕrat, că doresce sĕ ia parte la rĕsboiul din Africa sudică cu o legiune de voluntarĭ, *Riciotti Garibaldi* a rĕspuns, că este și va fi întotdéuna *contra participărei voluntarilor italienĭ la rĕsboiul din sudul african*, fiind-că nu corĕspunde ideilor sale și nu este necesară.

Riciotti a adăogat, că în semn de profundă gratitudine către Anglia și ca membru onorar al unui regiment de voluntarĭ englesĭ, s'a pus personal la disposiția guvernului engles. Acesta n'a putut sĕ priméscă oferta lui, căcĭ legea nu permite ofițerilor streinĭ sĕ participe la un rĕsboiŭ engles.

*

„Daily Chronicle“ spune, că în lupta dela Spionskop un soldat împușca îngenunchiat intr'un genunche pe o colină. Un obuz de tun i-a retezat capul și i l'a dus departe de trup. In aceeașĭ clipă însĕ soldatul s'a ridicat în picióre oscilând câteva minute, a cădut apoi jos. Medicii esplică faptul din mișcarea reflexă a nervilor piciórelor.

SCIRILE DILEI.

— 27 Ianuarie v.

Cas de mórte. Din *Chirileu* (lângă Mureș) ni-se împărtășesce trista scire, că venerabilul preot octogenar *Isaia Moldovan* a rĕposat acolo ierĭ diminéță. Isaia Moldovan, model de caracter bărbătesc și preot la culmea chemării sale, s'a născut la 1818 în St. Paul, comună învecinată cu Chirileul. Cariera preoțéscă, pentru care era devotat cu trup și suflet, a îmbrățișat'o deja înainte de anii revoluțiunei din 1848/49, și la 1892 șĭ-a serbat jubileul de 50 de anĭ ca preot. Până la finea anului trecut el a rĕmas nedeslipit de altarul bisericei sale, și cu tótă sarcina anilor sĕi numĕroșĭ, n'a lipsit un moment măcar dela împlinirea datorințelor în mijlocul poporului sĕu credincios. Rĕposatul șĭ-a publicat — sub titlul „Din întêmplările vieții“ — în colónele fóiei nóstre (1898—1899) peripețiile și pățaniile vieții mai ales în 1848/48, într'un stil atrăgĕtor și captivant. Era Român învăpăiat și a murit cu dorul de a-șĭ vedé

neamul ajuns la o sórte mai bună. Ca ceva caracteristic şi póte unic în felul sĕu amintim, că Isaia Moldovan era cel mai vechiŭ abonent al „Gazetei Transilvaniei“. Din 1843 şi până adĭ, adecă timp de-aprópe 53 de anĭ, el a abonat neîntrerupt fóia nóstră. Inmormêntarea regretatului Isaia Moldovan, care era unul din cei mai bĕtrânĭ preoţĭ în archidiecesa Blaşiului, se va face mâne, Vinerĭ. — Adresăm familiei rĕposatului condoleuţele nóstre cele mai sincere.

Darea şcolară de 15 cr., care se plătesce şi se plătesce după fiă-care băiat, ce frecuentéză şcóla poporală, este în ajun de-a fi ştérsă. In comisiunea parlamentară a ministeriului de culte şi instrucţiune publică, representantul acestui ministeriu a declarat, că îndată-ce ştergerea acestei contribuţii va fi posibilă, se va elabora un proiect de lege corĕspundĕtor, pe care ministrul de culte îl va înainta camerei.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au contribuit domnii profesorĭ Andreiŭ Bârseanu şi Dionisie Făgărăşianu *10 corone*, drept cunună eternă pe mormêntul regretatului Virgil Popea.

— Esprimăm cele mai vii mulţămite pentru aceste nobile darurĭ: *Direcţiunea şcólelor.*

Statistică despre emigrărĭ şi imigrărĭ. La însărcinarea ministeriului de interne s'a efectuit o statistică în privinţa emigraţilor din Ungaria şi a celor imigraţĭ în Ungaria. Imigraţĭ în Ungaria vin mai ales din Galiţia, Boemia, Moravia şi Austria-inferióră. De mai mare importanţă este emigrarea la America şi în România, ca o apariţiune regulată şi stabilă. Emigrarea la America a început prin a. 1850 şi a luat dimensiunĭ mai marĭ prin anii şépte-decĭ, s'a urcat dela 1881—1885 la cifra anuală de 13·000—14·000, în a. 1886—1890 la 21—22·000 persóne. Emigraţii folosesc cu deosebire via Hamburg, Stettin, Antwerpen, Rotterdam, Amsterdam şi Genua. Cu familiile rĕmase în patriă ei susţin legăturĭ trimiţĕndu-le banĭ, ér o parte se reîntorc.

De-o însemnătate deosebită e emigrarea Săcuilor din comitatele Csik, Háromszék, Odorheiŭ şi Mureş-Turda, în România; numĕrul emigraţilor face anual mai mult decât 100.000, din carĭ se întorc cam până la 4%, éraşĭ în patriă. Astfel dela 1895—1899 au emigrat în România numai din comit. Treiscaune 35.930 suflete, dintre carĭ s'au întors 30.204. Au rĕmas prin ur. mare în România 5.726 suflete. Cea mai mare parte a celor rĕmaşĭ în România sunt meseriaşĭ şi muncitorĭ. Marele pericol pentru noi — dic diarele unguresci — este, că toţĭ aceştia se romaniséză în a doua generaţie; că pe câtă vreme în părţile ardelene populaţia ungurésca decresce în mod înspăimêntător prin emigrare, cea românéscă se înmulţesce.

24 Ianuarie în Viena. Din Viena se anunţă, că colonia română de-acolo a serbat printr'un banchet splendid, dat la hotel Imperial, aniversarea Unirei principatelor române.

Prelegerĭ economice. O activitate fórte folositóre desvoltă Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului, mai ales prin arangiarea de prelegerĭ economice pentru popor. Până acum a arangiat în iérna acésta două prelegerĭ de acestea, ér Dumineca viitóre va urma a treia, tóte ţinute prin d-l profesor D. Comşa în Sĕlişte. Dumineca trecută a vorbit despre cultura pomilor, ér Dumineca viitóre va vorbi despre culesul şi pĕstrarea pómelor. Prelegerile sunt bine cercetate de Românii selişteni, luând parte şi unii de prin comunele vecine. Intre membrii ordinarĭ ai acestei harnice reuniunĭ s'au înscris mai multe dame şi fruntaşĭ românĭ din Sibiiu şi de prin comune, cu totul peste 20.

Scarlatină. Ni-se scrie din comuna Gârbova, în cercul Mercurei, că acolo graséză scarlatina. Jertfă acestei bóle a cădut şi o copilă a d-lui paroch de acolo Romul Pop, cu numele *Măriora*, care a rĕposat în 26 Ianuarie v. în etate de trei anĭ şi 10 lunĭ, după suferinţe scurte, dér grele.

Ajutor copiilor sĕracĭ. Din Rêşnov primim spre publicare cu data 20 Ian. următórea mulţămită:

Subscrisul am primit spre distribuire copiilor sĕracĭ din Rêşnov 12 m. flanel dela d-nii Pap István şi fii. — In numele micilor copilaşĭ, şépte la numĕr, carĭ s'au împărtăşit din acel dar, aduc pe acéstă cale cea mai profundă mulţămită stimaţilor donatorĭ. — *Ioan Hamsea*, paroch gr. or.

Prigonirea costumului naţional. Din *Brad* i-se scrie „Tribunei“, că la 20 Ianuarie st. v. s'a dat acolo o producţiune teatrală, representându-se „Nunta ţĕrănéscă“ de Alexandri. Când s'a început producţiunea solgăbirĕul C. *Valer* — din nenorocire Român — a provocat pe „moş Trochin“ şi pe doi flăcăi sĕ-şĭ arunce costumele românescĭ, în care erau îmbrăcaţĭ. Pe îmbrăcămintea lui „moş Trochin“ nu era niciĭ brêu tricolor, nicĭ vre-o cocardă românéscă.

Grevă în minele dela Reşiţa. Mişcarea grevistă din Austria a trecut şi în Ungaria, manifestându-se mai întâiŭ la minele de fier din *Reşiţa*. Alaltăerĭ s'au pus în grevă 1800 muncitorĭ dela minele de fier şi sunt temerĭ, că la aceştia se va alătura şi restul. Conducĕtorii grevei ameninţă cu aceea, că décă nu li-se vor împlini pretensiunile, au sĕ se pună în grevă şi muncitorii dela minele de cărbunĭ, prin ceea-ce numĕrul greviştilor s'ar urca la 10,000. Pentru susţinerea ordinei au fost trimişĭ la Reşiţa 80 gendarmĭ. Până acum nu s'a întêmplat nicĭ o turburare.

Concert filarmonic. Societatea filarmonică din Braşov va da în 8 Februarie st. n. concertul sĕu în casa de concerte sub direcţiunea d-lui A. *Brander*. Programa constă din 3 puncte. 1) *Schubert*: Uvertură la opera „Fierrabras“ (orchestra), 2. *Hofmann* H.: Trei piese de caracter. 3) *Mendelssohn*: IV Symphonie (italiana) opera 90 în A-dur. Inceputul la 8 óre séra.

Faliment. La Brăila a produs o vină emoţiune declararea în stare de faliment a proprietarilor frumósei clădirĭ Raly, în care se află clubul regal şi teatrul. Lunĭ la amédĭ s'au pus sigiliile şi clubul regal a trebuit sĕ fiă inchis.

Loteria Casei naţionale.

Prospect. „Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român“ — pe basa concesiunii acordate de Ministerul reg. ung. de finanţe cu ordinaţiunea Nr. 49.522 din 27 Iulie 1899, aranjéză o *loterie de efecte*, al cărei profit se va folosi pentru ridicarea unei Case Naţionale în Sibiiu, în care se va instala un *museu istoric şi etnografic român* şi *Biblioteca Asociaţiunii*, etc. *Preţul unui bilet de loteria 1 coronă.*

Câştigurĭ:

1	câştig principal în valóre de	C. 10.000=	C. 10 000
1	„ „ „ „ „ „	3.000=	„ 3.000
2	câştigurĭ „ „ „ „	1.000=	„ 2.000
5	„ „ „ „ „	500=	„ 2.500
10	„ „ „ „ „	200=	„ 2.000
10	„ „ „ „ „	100=	„ 1.000
20	„ „ „ „ „	75=	„ 1.500
20	„ „ „ „ „	50=	„ 1.000
50	„ „ „ „ „	20—	„ 1.000
100	„ „ „ „ „	10=	„ 1.000
219	câştigurĭ		C. 2.5000

Tragerea la sorţi se va face în Sibiiu la *31 Maiu st. n. 1900* în presenţa unui notar public şi a unui comisar politic

Consemnarea câştigurilor se va publica la trei dile după tragere. Ridicarea se va face în decurs de 60 dile dela tragere.

Bilete de loteria se pot procura dela biroul Asociaţiunii în Sibiiu (N. Szeben,) strada morii Nr. 8), şi se vor vinde la tóte băncile românescĭ.

Sibiiu, în Decemvre 1899.

Comisiunea loteriei.

Dela tribunalul din Sibiiu.

Dilele acestea s'a pertractat înaintea tribunalului din Sibiiu un proces penal pentru omor, unic în felul sĕu, care a durat o sĕptĕmână întrégă.

Faptul se datéză din iérna anului 1894. Atuncĭ s'a aflat în comuna Şugatag locuitorul de acolo *Cernat* Petru spândurat de o funiă. S'a făcut autopsia cadavrului şi medicul a constatat un cas de sinucidere, ér cercetarea s'a sistat. Curênd după acésta s'au făcut arătărĭ anonime contra notarului din acea comună, Simeon Ianculescu, care avea numĕroşĭ duşmanĭ, afirmându-se, că el ar fi pus la cale uciderea prin fostul sĕu scriitor Eugen Boila de Hidveg şi în înţelegere cu soţia mortului. S'a mai afirmat, că nisce foştĭ pârgarĭ, carĭ pe atuncĭ nicĭ nu erau în serviciul comunal, i-ar fi dat mână de ajutor şi că la sĕvirşirea crimei ar fi fost de faţă şi soţia mortului. Cercetarea făcută de judele de instrucţiune Gödri Sándor neputênd afla dovedĭ a fost asemenea sistată.

Atuncĭ s'au pus gendarmii pe inchisiţiune şi acusaţii afirmă, că aceştia i-au constrîns prin cele mai barbare torturĭ sĕ mărturiséscă, că ei au comis fapta. Indată ce însĕ acusaţii au fost ascultaţĭ de judele de instrucţia din Sibiiu, ei şi-au revocat acéstă mărturisire, dicênd, că au făcut'o numai, ca sĕ scape de maltratările gendarmilor. Aprópe doi anĭ de dile acusaţii au fost deţinuţĭ în arest preventiv, până ce în fine au fost puşĭ în stare de acusaţiune şi aduşĭ la pertractarea finală, despre care vorbim.

Afară de acusaţii: notarul Simeon Ianculescu, Eugen Boila de Hidveg, Teodor Cernat, Nic. Todescu şi vĕd. Măria Cernat, — au fost citaţĭ la pertractare 53 de martorĭ, între carĭ toţĭ gendarmii inchisitorĭ, în frunte cu locotenentul Ernst Rait.

Procesul a decurs înaintea tribunalului compus din preşed. Mihaly Dezső şi din judii Widorn şi Röder, procuror Csizinsky. Apĕrătorĭ au fost advocaţii Dr. Amos *Frâncu, Dr. Bordan, Dr. Bock* şi *Dr. Lemeny.*

In decursul procesului acusaţii au stăruit în nevinovăţia lor, dicênd, că numai bătăile neomenóse ale gendarmilor i-au făcut sĕ mărturiséscă cum li-s'a fost dictat de către sergentul gendarmilor. Apĕrătorii, în frunte cu d l Dr. Frâncu, cu multă dibăciă au căutat sĕ aducă lumină şi sĕ descopere adevĕrul în acest straniu proces.

Nicĭ în contra acusatului principal Simeon Ianculescu, nicĭ în contra soţilor sĕi acusaţĭ nu s'au putut produce dovedĭ, lipsind orĭ-ce motive pentru sĕvirşirea omorului. După ce au fost ascultaţĭ acusaţii şi toţĭ martorii, au urmat Marţa trecută pledoariile.

Procurorul n'a putut sĕ se provóce, decât la mărturisirea acusaţilor, dicênd, că nu póte privi ca scósă cu de-a sila. El cerù condamnarea acusaţilor, însĕ cu încungiurarea pedepseĭ de mórte.

Apĕrătorul lui Ianculescu, d-l *Dr. A. Frâncu*, a atacat aspru acusaţiunea procurorului şi a resfrâns argumentele ei punct de punct, arătând, că ea se presentă ca o eróre justiţiară. Arată apoi defectele procedurei penale de până acum şi nimicĭ fasiunile membrilor familiei din Şugag a lui Sabin Catilina, care a intrigat contra lui Ianculescu ca un duşman de mórte al lui şi s'a făcut unélta inchisiţiei gendarmerescĭ. Critică mai departe procederea barbară a gendarmilor, precum şi instituţiunea gendarmeriei şi arată scăderile ei marĭ. Li-a trebuit acestora, dise, o mărturisire după vechia procedură şi acésta li-a fost stórsă. Acusaţii au stat sub influinţa sugestivă a gendarmilor. In fine se provócă la dovada de *alibi* a acusatului şi cerù achitarea lui. Ceilalţĭ apĕrătorĭ s'au alăturat în cea mai mare parte la espunerile apĕrărei primului acusat, ér Dr. Bran de *Lemeni* a mai obiciuuit şi din partea-i procederea gendarmilor. Toţĭ au cerut achitarea acusaţilor.

Sentinţa s'a publicat erĭ la amédĭ. Preşedintele a cetit şedinţa, prin care toţĭ acusaţĭĭ sunt *achitaţĭ*, ca din lipsa de dovedĭ. Procurorul a apelat. Aperatorii au anunţat asemenea apelaţiune privitor la motivele sentinţei. Acusaţii rĕmân şi mai departe în arest presentiv.

Literatura.

„Severina“. Sub titlul acesta, d-l *Ioan Vidu* a scos de sub tipar o drăgălaşă colecţiune de corurĭ, composiţii proprii. Conţine următórele 10 piese: 1) „Sus băeţĭ“ cor pentru trei vocĭ egale; 2) „Cântec de primăvară“, cor pentru trei vocĭ egale; 3) „Sborul“, cor pentru trei vocĭ egale cu acompaniament de pian; 4) „Nainte Române“, cor pentru patru vocĭ bărbătescĭ: 5) „Sus opincă“, cor pentru 4 vocĭ bărbătescĭ 6) „Andaluşa“, cor p. 4 vocĭ bărb. cu acomp. de pian: 7) „Logojana“, cor mixt: 8) „Rĕsunet dela Crişana“, cor mixt cu solo de bariton; 9) „Rĕsunetul Ardealului“, cor mixt cu solo de mezzo-sopran; 10) „Marşul lui Mihaiu eroul“, cor mixt cu acomp. de pian. Preţul unui esemplar 6 corόne.

NECROLOG. **Mihail Tatar**, preot român gr. cat. în Kebele-Szt.-Ivany, lângă Têrgu-Mureşului, a rĕposat în 5 Febr. n. c. în anul al 70-lea al etăţii şi al 45-lea al preoţiei şi căsĕtoriei. Il jălesc vĕduva sa soţia născ. Morar şi Vasile Tătar ca nepot.

ULTIME SCIRI.

Londra, 7 Februarie. Mare însufleţire a produs la conservativĭ victoria, ce a raportat'o guvernul în cameră cu ocasiunea votării proiectului de adresă. Cunoscuta propunere a lui Fitzmaurice a fost respinsă cu o majoritate de 213 voturĭ.

Londra, 7 Februarie. Din tabăra dela Ladysmith primesce Agenţia „Reuter“ scirea, că în 5 l. c. Burii au bombardat oraşul întrega di.

Din *Cape-Town* se anunţă, că generalul *French* a cerut urgent dela Roberts *7000 de ómenĭ*. „Daily Mail“ primesce din Reinsburg scirea, că situaţia la Colesberg e din cele mai critice.

In 5 l. c. trupele generalului *Macdonald* au avut o ciocnire cu Burii la rîul Modder. Burii s'au retras. Un corp de armată puternic al Burilor se adună vis-à-vis de lagĕrul engles.

Londra, 7 Februarie. Ministeriul de rĕsboiŭ confirmă, că *generalul Buller a trecut în 5 Februarie peste rîul Tugela*. Englesii *au suferit marĭ pierderĭ*. Canonada a fost mai vehementă ca orĭ şi când. La Sterkstrom s'a încins asemenea o luptă.

Cape-Town, 7 Februarie. Lordul Roberts şi Kitschener au părăsit oraşul şi s'au dus la armată.

Rectificare. In darea de sémă privitóre la resultatul petrecerei de Anul nou, apărută în numĕrul de Mercurĭ al fóiei nóstre, s'a omis din eróre numele d-rei *Elena Cernea*, care încă a fost una din domnişórele, care a contribuit la înmulţirea venitelor petrecerei prin vêndarea de pancove. In locul numelui d-sale s'a străcurat un alt nume, care însĕ în faptă nu esistă. — Altă eróre s'a străcurat în nr. 13, la corespondenţa din Răhău, colóna 2 şirul 20 de jos în sus, unde este a se ceti corect astfel „Nu s'a putut primi nicĭ rĕscumpĕrarea pomenelor calculată şi deobligată în banĭ după *prescrierile* propunĕtorului“...

DIVERSE.

Un foc care arde de 1260 de anĭ. Se pare, că în Indii se află mai multe focurĭ numite sacre, care ard de vécurĭ, întreţinute cu evlavie de către locuitorĭ, în amintirea unor tradiţiunĭ religióse séu rĕsboinice. Cele mai vechĭ din aceste focurĭ sacre [a fost aprins acum două spre-dece vécurĭ de către Parţĭ, în momentul când au emigrat din Persia, şi el se află în mijlocul comunei Oodwada, lângă Bulsar. In toţĭ anii, la o epocă anumită, mii de Parţĭ se duc în peleringiŭ la focul din Oodwada. Fiă-care dintre ei trebue sĕ arunce în foc o bucată de lemn de santal séu câte-va aşchii. In cursul anului, locuitorii din comună întreţin ei focul sacru, aruncând de cincĭ orĭ pe di în el plante aromatice. Şi de 1240 de anĭ arde acest foc, fără sĕ se fi stins vre-odată...

CĂLINDARUL PLUGARULUI
pe anul visect 1900.
se află de vêndare la
Tipografia A. Mureşianu din Braşov.

Acest Călindar au întrat în anul VIII-lea, format mare, şi conţine portretul fórte bine reuşit al lui Avram Iancu. Urméză apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre, calculul sĕrbătorilor mai marĭ, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 lunĭ, urméză taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competinţele de timbre, mĕsurile metrice, têrgurile corectate din Transilvania, Bănat, Ţéra unguréscă şi Bucovina. In partea literară găsim un interesant capitul privitor la începerea rĕsboiului pentru neatârnare de G. Coşbuc; apoi „Popa Stoica", poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuţia şi binefacerea (un interesant capitul după Smiles-Schramm). Doina, In şanţurĭ (poesii) de G. Coşbuc etc. In partea higienică şi economică: Un duşman al omului (rachiul); Ce sĕ facă părinţii, ca sĕ-şĭ feréscă copiiĭ de orbiă; Cum sĕ tracteze părinţii pe copiiĭ lor orbĭ; Bune sunt beuturile pentru copii? Urméză apoi partea economică: Vitele roşii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiŭ, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunţele, sfeclele şi apa de beut). La urmă mai multe poveţe preţióse şi glume apoi anunţurĭ. Preţul 25 cr. (cu posta 30). *Vêndĕtorii primesc rabatul cuvenit.*

Cursul pieţei Braşov.
Din 8 Februarie 1900.

Banonota rom.	Cump.	18.62	Vênd.	18.68
Argint român.	Cump.	18.20	Vênd.	18.30
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.10	Vênd.	19.18
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2.54	Vênd.	2.55
Mărcĭ germane	Cump.	118.—	Vênd.	118.10
Lrie turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		101.—	Vênd.	101.50

Cursul la bursa din Viena.
Din 7 Februarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.90
Renta de coróne ung. 4%	94.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	100.70
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	99.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	93.70
Bonurĭ rurale croate-slavone	94.—
Impr. ung. cu premii	162.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.—
Renta de argint austr.	99.85

Renta de hârtie austr.	99.70
Renta de aur austr.	99 30
Losurĭ din 1860.	138.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	131.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	189.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	236 60
Napoleondorĭ	19 25
Mărcĭ imperiale germane	118.15
London vista	242.25
Paris vista	96.25
Rente de coróne austr. 4%	99.40
Note italiene	89.80

Bursa de Bucurescĭ.
din 31 Ian. n. 1900.

Valorĭ.	Dobêndă.	Scad. cup.	Cu banĭ gata.
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	97 ½
„ „ (Impr. 1892	5%	Ian.--Iul.	96.½
„ „ din 1893	5%	„ „	96.½
„ „ 1894 int. 6 mil.	6%	Apr.-Oct.	— —
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	83 —
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	85 —
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	86
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	86.—
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	86.—
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	87.
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	87.—
Oblig. Casei Pensiuniior fr. 300	10	„ „	99 —
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	94 ¼
„ „ „ „	4%	„ „	74.½
„ „ urbane Bucurescĭ	5%	„ „	87 ¼
„ „ „ Iaşĭ	5%	„ „	83.½
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	2540
Banca agricolă	500	150 v.	305 —
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	272 —
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	432.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	—.
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100		—.
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	[illegible]		—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 „/	[illegible]	„	—.—
Societ. p. const. de Tramways	[illegible]	„ „	—.—
20 francĭ aur			—.—

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom	9%	Paris	3½
Avansurĭ pe efecte	10%	Petersburg	5½
Casa de Depunerĭ	12%	Berlin	4½
Londra	4%	Belgia	4½
Viena	4½	Elveţia	5%

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

„PARSIMONIA"
institut de credit şi economii, societate pe acţii în BRAN.

CONVOCARE.
la a V-a adunare generală
a Institutului de credit şi economii societate pe acţii

„PARSIMONIA" în BRAN,

ce se va ţiné **Joi 1 Martie 1900** st. n. la **10 óre a. m.** în localul institutului, la care sunt invitaţi toţi acţionarii a se presenta în sensul §-lui 20 din statutele institutului.

Obiectele de deliberare sunt următórele:

1. Raportul direcţiunei şi al comitetului de supraveghiere;
2. Statorirea bilanţului şi a împărţirei profitului;
3. Intregirea direcţiunei şi a comitetului de supraveghiere;
4. Alte propunerĭ eventuale.

BRAN, 5 Februarie 1900.

Din însărcinarea direcţiunei:
preşedintele societăţii:
I. Cav. de Puscariu.

BILANŢ cu 31 Decemvre 1899.

ACTIVE	fl.	cr.	PASIVE	fl.	cr.
Cassa în numĕrar	3287	73	Capital social 600 acţii à fl. 50	30000	—
Cambii escomtate	99155	50	Depunerĭ spre fructificare	93336	14
Credite personale	28609	60	Interese transitóre pe 1900	2322	77
Spese de fondare fl. 187.38			Fondul de reservă	1796	04
20% Amortisare fl. 91.49	95	89	Profit curat	4146	21
Mobiliar	452	44			
	131601	16		131601	16

PROFIT ŞI PERDERI
DEBIT CREDIT.

EŞITE	fl.	cr.	VENITURI	fl.	cr.
Interese la depunerĭ spre fructificare	4612	94	Interese de la cambii escomptate şi împrumuturĭ cu obligaţiunĭ	10080	52
Spese diferite fl. 391.07; Salarii fl. 710.—	1101	07	Provisiunĭ de administrare	986	22
Contribuţiune: a) după depunerĭ fl. 386 63; b) erarială fl. 401.71; c) comunală fl. 289.37; d) camerială fl. 7.52; e) de drum fl. 28 40; f) ecuivalent fl. 1.40	1115	03			
20% amortisarea speselor de fondare	91	49			
Profit curat	4146	21			
	11066	74		11066	74

Bran, 31 Decembrie 1899.

Axente Mosoiu m. p., director esec. — *Miron Tătoiu* m. p., cassar. — *Ilariu Reit* m. p., comptabil

Membrii în direcţiune:

Ioan Cav. de Puscariu m. p., preş. direcţiunei. — *Ioan Cenţu* m. p., — *George Mănoiu* m. p.,
Iosif Puscariu m. p., — *Ioan Mănoiu* m. p., — *Georgiu Enescu* m. p.,

Subsemnatul comitet de supraveghere am esaminat conturile presente şi confruntându-le cu registrele principale şi auxiliare ale societăţei, ţinute în bună ordine le-am găsit în consonanţă cu acelea şi şi esact.

Bran, 3 Faur 1900.

Nicolau Garoiu m. p, preşedinte. — *Leontin Puscariu* m. p., v.-preşedinte. — *Iosif Enescu* m. p.,
Ioan Mănḑiu m. p., — *Dr. N. Mănoiu* m. p.

Sz. 9869—1899. tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brasósi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy Albina takarék és hitelintézet brassoi fioktelepe végrehajtatónak Szöts Istvan végrehajtást szenvedő elleni 145 frt. — kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a brassói kir. járásbiróság) területén levő, 1) a Crizbai 114 tlkkvben foglalt 786, 787 hrsz, ingatlara 178 frtban; a 4531 hrsz. fekvőre 5 frtban, az 5388 hrsz. fekvőre 3 frtban, 2) a Krizbai 901 tlkkvben foglalt 5333 hrsz. fekvőre 7 frt. és 3) a földvári 2161 tlkkvben foglalt 14467, 14468 hrsz ingatlanra 59 frt.: a 14469, 14470 hrsz ingatlanra az árverést 51 frt — kr. ezennel megállapitott kikiálitási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1900 évi Aprilis hó 18-ik napján d. e. 9 órakor** a Crizbai fekvőkre és d. u. 3 orakor a földvári fekvőkre nézve a földvári község háznál folytatólag megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó. 1899 évi deczember hó 10-én.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

842.1—1